

I. DISPOSICIONS GENERALS

1. PRESIDÈNCIA I CONSELLERIES DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Presidència de la Generalitat

LLEI 1/2001, de 6 d'abril, per la qual es regulen les unions de fet. [2001/3355]

Sia notori i manifest a tots els ciutadans, que les Corts Valencianes han aprovat, i jo, d'acord amb el que estableixen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, en nom del Rei, promulgue la següent Llei:

PREÀMBUL

En la societat en què vivim, la societat del segle XXI, el matrimoni continua sent la forma d'unió predominant en occident, però arran dels canvis succeïts en l'últim mig segle, altres tipus d'unió demanden una regulació per part dels poders públics. Les unions estables, reconegudes majoritàriament per la societat i denominades "unions de fet", es troben en l'actualitat amb barreres jurídiques per al seu reconeixement públic.

El matrimoni i les unions de fet, per tractar-se d'institucions distintes, obeeixen a opcions i a plantejaments personals que requereixen el respecte a la diferència tant en el pla social com en el jurídic.

El dret, per la seua banda, ha d'ajustar-se a les noves realitats socials. Aquesta llei tracta de donar una adequada solució a la realitat sociològica de l'increment en el nombre d'unions entre persones, difícilment enquadrales en les categories jurídiques existents.

La convivència, estable i duradora, ha de considerar-se una realitat a la qual els poders públics amb capacitat normativa han de donar una resposta convincent. La regulació normativa ha de ser el mecanisme equilibrador i igualitari per a aquelles persones que pel lliure exercici de les seues opcions, siguen aquestes les que foren, pogueren sentir-se discriminades. Fins ara han sigut els tribunals de justícia i, en especial, el Tribunal Constitucional els qui han aplicat solucions conjunturals o d'emergència als casos concrets que se'ls plantejaven. No obstant això, és la normativa el marc de referència general on s'han produït avanços importants en els últims anys i on s'han de plasmar les solucions amb caràcter universal.

En definitiva, l'aprovació d'aquesta llei té la seua justificació, a més a més, en l'article 2 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i en l'article 14 de la Constitució espanyola que garanteix la igualtat dels espanyols davant de la llei sense que hi pugua prevaler cap discriminació per raons, entre altres, de sexe, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, així com en la Resolució de 8 de febrer de 1994 del Parlament Europeu, sobre la igualtat dels drets dels homosexuals i lesbianes en la Comunitat Europea, que reitera "la convicció que tots els ciutadans tenen dret a un tracte idèntic amb independència de la seua orientació sexual", i en la Resolució de 19 de maig de 1994 de les Corts Valencianes, que recollia el mateix esperit, per la qual cosa aquestes assumeixen la necessitat de regular «les unions de fet».

Per un altre costat, aquesta llei dona resposta a una limitació fonamental, derivada de la falta de legislació pròpia de la Comunitat Valenciana, dins del seu actual àmbit competencial.

La convivència genera relacions diverses de caràcter intersubjectiu, moltes de les quals s'ajusten a les esferes personal i patrimonial. La seua regulació suposaria una extensió del codi Civil a unions de fet no formalitzades en seu matrimonial, especialment pel que fa als convivents, perquè respecte als descendents les reformes del dret de família donen complida resposta a tals situacions.

I. DISPOSICIONES GENERALES

1. PRESIDENCIA Y CONSELLERIAS DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Presidencia de la Generalitat

LEY 1/2001, de 6 de abril, por la que se regulan las uniones de hecho. [2001/3355]

Sea notorio y manifiesto a todos los ciudadanos, que las Cortes Valencianas han aprobado y yo, de acuerdo con lo establecido por la Constitución y el Estatuto de Autonomía, en nombre del Rey, promulgo la siguiente Ley:

PREÁMBULO

En la sociedad en la que vivimos, la sociedad del siglo XXI, el matrimonio continúa siendo la forma de unión predominante en occidente, pero a raíz de los cambios acaecidos en el último medio siglo, otros tipos de unión demandan una regulación por parte de los poderes públicos. Las uniones estables, reconocidas mayoritariamente por la sociedad y denominadas "uniones de hecho", se encuentran en la actualidad con barreras jurídicas para su reconocimiento público.

El matrimonio y las uniones de hecho, por tratarse de instituciones distintas, obedecen a opciones y planteamientos personales que requieren el respeto a la diferencia tanto en el plano social como en el jurídico.

El derecho, por su parte, debe ajustarse a las nuevas realidades sociales. La presente ley trata de dar una adecuada solución a la realidad sociológica del incremento en el número de uniones entre personas, difícilmente encuadrables en las categorías jurídicas existentes.

La convivencia, estable y duradera, debe considerarse una realidad a la que los poderes públicos con capacidad normativa deben dar una respuesta convincente. La regulación normativa debe ser el mecanismo equilibrador e igualitario para aquellas personas que por el libre ejercicio de sus opciones, sean éstas cuales fueren, pudieran sentirse discriminadas. Hasta ahora han sido los tribunales de justicia y, en especial, el Tribunal Constitucional quienes han aplicado soluciones coyunturales o de emergencia a los casos concretos que se les planteaban. Sin embargo, es la normativa el marco de referencia general donde se han producido avances importantes en los últimos años y donde se deben plasmar las soluciones con carácter universal.

En definitiva, la aprobación de la presente ley tiene su justificación, además, en el artículo 2 del Estatuto de Autonomía de la Comunidad Valenciana, y en el artículo 14 de la Constitución española que garantiza la igualdad de los españoles ante la ley sin que pueda prevalecer discriminación alguna por razones, entre otras, de sexo, opinión o cualquier otra condición o circunstancia personal o social, así como en la Resolución de 8 de febrero de 1994 del Parlamento Europeo, sobre la igualdad de los derechos de los homosexuales y lesbianas en la Comunidad Europea, que reitera "la convicción de que todos los ciudadanos tienen derecho a un trato idéntico con independencia de su orientación sexual", y en la Resolución de 19 de mayo de 1994 de las Cortes Valencianas, que recogía el mismo espíritu, por la que éstas asumen la necesidad de regular «las uniones de hecho».

Por otro lado, esta ley da respuesta a una limitación fundamental, derivada de la falta de legislación propia de la Comunidad Valenciana, dentro de su actual ámbito competencial.

La convivencia genera relaciones diversas de carácter intersubjetivo, muchas de las cuales se ajustan a las esferas personal y patrimonial. Su regulación supondría una extensión del Código Civil a uniones de hecho no formalizadas en sede matrimonial, especialmente en lo concerniente a los convivientes, pues respecto a los descendientes las reformas del derecho de familia dan cumplida respuesta a tales situaciones.

No obstant això, a l'espera de la referida extensió de la legislació civil, la Generalitat Valenciana ha de posar els seus mitjans i les seues competències a l'abast de les unions de fet no regulades, per tal d'atorgar-los un reconeixement i, a més a més, introduir així una major seguretat jurídica que permeta evitar situacions de desigualtat. Tot això, a més, amb la suficient flexibilitat, de manera que els preceptes d'aquesta llei puguen encaixar en les diverses configuracions legislatives que alternativament adopte la llei civil estatal, ja siga en la seua configuració com a unió personal civil, ja siga en la seua conceptualització afectiva o quasiconjugal.

En aquest sentit, el Govern Valencià, mitjançant el Decret 250/1994, de 7 de desembre, va crear el Registre d'Unions de Fet de la Comunitat Valenciana, decret que va ser desenvolupat mitjançant l'Ordre de 15 de febrer de 1995, de la Conselleria d'Administració Pública, i suposa ara aquesta llei, des de la Comunitat Valenciana, una resposta clara a una demanda reconeguda per amplis sectors socials i institucionals, a fi de recolzar un itinerari de reconeixement d'aquesta fórmula de convivència en el marc del dret comú que evite qualsevol tipus de discriminació per a la persona.

CAPÍTOL I *Disposicions generals*

Article 1. Àmbit d'aplicació

1. Aquesta llei serà d'aplicació a les persones que conviuen en parella, de forma lliure, pública i notòria, vinculades de forma estable, almenys durant un període ininterromput de dotze mesos, existint una relació d'afectivitat, sempre que voluntàriament decidisquen sotmetre's a aquesta mitjançant la inscripció de la unió en el Registre Administratiu de Unions de Fet de la Comunitat Valenciana.

2. La inscripció en l'esmentat registre tindrà caràcter constitutiu.

3. Aquesta llei únicament serà d'aplicació a aquelles unions de fet en què, almenys, un dels membres es trobe empadronat a la Comunitat Valenciana.

Article 2. Requisits personals

1. No poden constituir una unió de fet d'acord amb la normativa d'aquesta llei:

- a) Els menors d'edat, no emancipats.
- b) Les persones lligades pel vincle del matrimoni.
- c) Les persones que formen una unió estable amb una altra persona o que tinguen constituïda una unió de fet inscrita amb una altra persona.
- d) Els parents en línia recta per consanguinitat o adopció.
- e) Els parents col·laterals per consanguinitat o adopció dins del tercer grau.

2. No podrà pactar-se la constitució d'una unió de fet amb caràcter temporal ni sotmetre's a condició.

CAPÍTOL II *De la inscripció de les unions de fet*

Article 3. Acreditació

1. Les unions a què es refereix aquesta llei es constituïran a través de la inscripció en el registre administratiu d'Unions de Fet de la Comunitat Valenciana, amb l'acreditació prèvia dels requisits a què es refereix l'article 1 en expedient contradictori davant l'encarregat del registre.

2. Reglamentàriament es regularà aquest expedient contradictori. En tot cas, la convivència prèvia lliure, pública, notòria i ininterrompuda, en relació d'afectivitat, s'haurà d'acreditar mitjançant dos testimonis majors d'edat en ple exercici dels seus drets civils.

3. L'existència de la unió de fet s'acreditarà mitjançant una certificació de l'encarregat del registre.

Sin embargo, a la espera de la referida extensió de la legislació civil, la Generalitat Valenciana debe poner sus medios y sus competencias al alcance de las uniones de hecho no reguladas, con el fin de otorgarles un reconocimiento y, también, introducir así una mayor seguridad jurídica que permita evitar situaciones de desigualdad. Todo ello, además, con la suficiente flexibilidad, de modo que los preceptos de esta ley puedan encajar en las diversas configuraciones legislativas que alternativamente adopte la ley civil estatal, ya sea en su configuración como unión personal civil, ya sea en su conceptualización afectiva o cuasiconyugal.

En este sentido, el Gobierno Valenciano, mediante el Decreto 250/1994, de 7 de diciembre, creó el Registro de Uniones de Hecho de la Comunidad Valenciana, decreto que fue desarrollado mediante la Orden de 15 de febrero de 1995, de la Conselleria de Administración Pública, suponiendo ahora la presente ley, desde la Comunidad Valenciana, una respuesta clara a una demanda reconocida por amplios sectores sociales e institucionales, con el fin de apoyar un itinerario de reconocimiento de esta fórmula de convivencia en el marco del derecho común que evite cualquier tipo de discriminación para la persona.

CAPÍTULO I *Disposiciones generales*

Artículo 1. Ámbito de aplicación

1. La presente ley será de aplicación a las personas que convivan en pareja, de forma libre, pública y notoria, vinculadas de forma estable, al menos durante un periodo ininterrumpido de doce meses, existiendo una relación de afectividad, siempre que voluntariamente decidan someterse a la misma mediante la inscripción de la unión en el Registro Administrativo de Uniones de Hecho de la Comunidad Valenciana.

2. La inscripción en dicho registro tendrá carácter constitutivo.

3. Esta ley únicamente será de aplicación a aquellas uniones de hecho en las que, al menos, uno de los miembros se halle empadronado en la Comunidad Valenciana.

Artículo 2. Requisitos personales

1. No pueden constituir una unión de hecho de acuerdo con la normativa de la presente ley:

- a) Los menores de edad, no emancipados.
- b) Las personas ligadas por el vínculo del matrimonio.
- c) Las personas que forman una unión estable con otra persona o que tengan constituída una unión de hecho inscrita con otra persona.
- d) Los parientes en línea recta por consanguinidad o adopción.
- e) Los parientes colaterales por consanguinidad o adopción dentro del tercer grado.

2. No podrá pactarse la constitución de una unión de hecho con carácter temporal ni someterse a condición.

CAPÍTULO II *De la inscripción de las uniones de hecho*

Artículo 3. Acreditación

1. Las uniones a que se refiere la presente ley se constituirán a través de la inscripción en el Registro Administrativo de Uniones de Hecho de la Comunidad Valenciana, previa acreditación de los requisitos a que se refiere el artículo 1 en expediente contradictorio ante el encargado del registro.

2. Reglamentariamente se regulará tal expediente contradictorio. En todo caso, la previa convivencia libre, pública, notoria e ininterrumpida, en relación de afectividad, habrá de acreditarse mediante dos testigos mayores de edad en pleno ejercicio de sus derechos civiles.

3. La existencia de la unión de hecho se acreditará mediante certificación del encargado del registro.

CAPÍTOL III

*De la inscripció dels pactes de convivència**Article 4. Regulació de la convivència*

1. Els membres de la unió de fet podran establir vàlidament en escriptura pública els pactes que consideren convenients per a regir les seues relacions econòmiques durant la convivència i per a liquidar-les després del seu cessament, sempre que no siguen contraris a les lleis, limitadors de la igualtat de drets que correspon a cada convivent o greument perjudicials per a un d'ells.

Serán nulos los pactes que contravenguen l'anterior prohibició.

2. Si no hi ha pacte, es presumirà, excepte prova en contrari, que els membres de la unió contribueixen equitativament al sosteniment de les càrregues d'aquesta, en proporció als seus recursos.

3. En tot cas, els pactes a què es refereix aquest article, estiguen inscrits en el Registre d'Unions de Fet de la Comunitat Valenciana, o no, sols produiran efectes entre les parts signants, i mai no podran perjudicar tercers.

Article 5. Inscripció

1. Els pactes a què es refereix l'article anterior podran inscriure's en el registre administratiu, sempre que siguen vàlids.

2. La inscripció es podrà efectuar a petició d'ambdós membres de la unió o per resolució judicial en el cas de negativa injustificada o d'incapacitat d'un dels membres per a prestar-hi el seu consentiment.

3. Contra la denegació de la inscripció, que es farà per resolució motivada, s'hi podrà interposar el recurs administratiu que escaiga.

CAPÍTOL IV

*De l'extinció de la unió**Article 6. Extinció de la unió*

1. Les unions de fet s'extingeixen per les següents causes:

a) De comú acord.

b) Per decisió unilateral d'un dels membres de la unió de fet notificada a l'altre per qualsevol de les formes admeses en dret.

c) Per mort d'un dels membres de la unió de fet.

d) Per separació de fet de més de sis mesos.

e) Per matrimoni d'un dels membres.

2. Els dos membres de la unió de fet estan obligats, encara que siga separatament, a sol·licitar la cancel·lació de la inscripció de la unió.

Article 7. Inscripció

La concurrència de causa extintiva de la unió es farà constar en el Registre Administratiu d'unions de fet de la Comunitat Valenciana en la forma que es determinarà reglamentàriament.

CAPÍTOL V

*Normes administratives**Article 8. Beneficis respecte de la funció pública*

En relació amb el personal al servei de la Generalitat Valenciana, els convivents mantindran els mateixos beneficis reconeguts a les parelles que hagen contrat matrimoni.

Article 9. Normativa valenciana de dret públic

Els drets i les obligacions establerts en la normativa valenciana de dret públic, seran d'aplicació als membres de la unió de fet, en especial en matèria pressupostària, de subvencions i de tributs propis.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera

El temps de convivència transcorregut abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, s'ha de tenir en compte a l'efecte del còmput

CAPÍTULO III

*De la inscripción de los pactos de convivencia**Artículo 4. Regulación de la convivencia*

1. Los miembros de la unión de hecho podrán establecer válidamente en escritura pública los pactos que consideren convenientes para regir sus relaciones económicas durante la convivencia y para liquidarlas tras su cese, siempre que no sean contrarios a las leyes, limitativos de la igualdad de derechos que corresponde a cada conviviente o gravemente perjudiciales para uno de ellos.

Serán nulos los pactos que contravengan la anterior prohibición.

2. A falta de pacto, se presumirá, salvo prueba en contrario, que los miembros de la unión contribuyen equitativamente al sostenimiento de las cargas de ésta, en proporción a sus recursos.

3. En todo caso, los pactos a que se refiere este artículo, estén o no inscritos en el Registro de Uniones de Hecho de la Comunidad Valenciana, sólo surtirán efectos entre las partes firmantes, y nunca podrán perjudicar a terceros.

Artículo 5. Inscripción

1. Los pactos a que se refiere el artículo anterior podrán inscribirse en el registro administrativo, siempre que sean válidos.

2. La inscripción podrá efectuarse a petición de ambos miembros de la unión o por resolución judicial en el caso de negativa injustificada o incapacidad de uno de los miembros para prestar su consentimiento.

3. Contra la denegación de la inscripción, que se hará por resolución motivada, podrá interponerse el recurso administrativo que proceda.

CAPÍTULO IV

*De la extinción de la unión**Artículo 6. Extinción de la unión*

1. Las uniones de hecho se extinguen por las siguientes causas:

a) De común acuerdo.

b) Por decisión unilateral de uno de los miembros de la unión de hecho notificada al otro por cualquiera de las formas admitidas en derecho.

c) Por muerte de uno de los miembros de la unión de hecho.

d) Por separación de hecho de más de seis meses.

e) Por matrimonio de uno de los miembros.

2. Los dos miembros de la unión de hecho están obligados, aunque sea separatamente, a solicitar la cancelación de la inscripción de la unión.

Artículo 7. Inscripción

La concurrència de causa extintiva de la unión se hará constar en el Registro Administrativo de Uniones de Hecho de la Comunidad Valenciana en la forma que se determine reglamentariamente.

CAPÍTULO V

*Normas administrativas**Artículo 8. Beneficios respecto de la función pública*

En relación con el personal al servicio de la Generalitat Valenciana, los convivientes mantendrán los mismos beneficios reconocidos a las parejas que hayan contraído matrimonio.

Artículo 9. Normativa valenciana de derecho público

Los derechos y obligaciones establecidos en la normativa valenciana de derecho público, serán de aplicación a los miembros de la unión de hecho, en especial en materia presupuestaria, de subvenciones y de tributos propios.

DISPOSICIONES TRANSITORIAS

Primera

El tiempo de convivencia transcurrido antes de la entrada en vigor de esta ley, se ha de tener en cuenta a los efectos del cómputo

dels dotze mesos a què es refereix l'article 1, si els membres de la unió de fet hi estan d'acord.

Segona

Les inscripcions d'unions en el Registre d'Unions de Fet de la Comunitat Valenciana, regulat pel Decret 250/1994, de 7 de desembre, del Govern Valencià, i en l'Ordre de 15 de febrer de 1995, de la Conselleria d'Administració Pública, s'integraran d'ofici i de forma automàtica en el registre regulat en l'article 3 d'aquesta llei.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposen a allò que s'ha previst en aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Efectes de la inscripció

Si la legislació de l'Estat preveu la inscripció en el Registre Civil de les unions regulades per aquesta llei, els efectes que aquesta els atorga han de ser entesos referits a les unions que s'hi inscriuen.

Segona. Desenvolupament reglamentari

1. S'autoritza el Govern Valencià a dictar les disposicions necessàries per al desenvolupament i l'execució d'aquesta llei.

2. En el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el Govern Valencià haurà d'aprovar els seus reglaments de desenvolupament.

Tercera. Entrada en vigor

La present llei entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Per tant, ordene que tots els ciutadans, tribunals, autoritats i poders públics als quals pertoque, observen i facen complir aquesta Llei.

València, 6 d'abril de 2001

El president de la Generalitat Valenciana,
EDUARDO ZAPLANA HERNÁNDEZ-SORO

Conselleria d'Indústria i Comerç

ORDRE de 6 d'abril de 2001, de la Conselleria d'Indústria i Comerç, per la qual es determinen els diumenges i els dies festius hàbils per a la pràctica comercial en l'exercici 2001/2002. [2001/3317]

L'article 4 de la Llei de la Generalitat Valenciana 8/1997, de 9 de desembre, d'Horaris Comercials de la Comunitat Valenciana, en la redacció que fa l'article 47 de la Llei 11/2000, de 28 de desembre, de Mesures Fiscals, de Gestió Administrativa i Financera i d'Organització de la Generalitat Valenciana, estableix que durant l'exercici 2001/2002 s'habilitaran, per a l'activitat comercial, fins un màxim de 9 diumenges i/o dies festius, i es consideraran amb caràcter general els restants diumenges i dies festius inhàbils per a l'exercici del comerç.

L'article 5 de la Llei de la Generalitat Valenciana 8/1997, de 9 de desembre, d'Horaris Comercials de la Comunitat Valenciana, en la redacció que fa l'article 48 de la Llei 11/2000, de 28 de desembre, de Mesures Fiscals, de Gestió Administrativa i Financera i d'Organització de la Generalitat Valenciana, estableix que el calendari de diumenges i dies festius que s'habiliten per a la pràctica comercial es determinarà mitjançant ordre de la conselleria competent, després de l'informe vinculant previ de l'Observatori del Comerç Valencià.

de los doce meses a que se refiere el artículo 1, si los miembros de la unión de hecho están de acuerdo.

Segunda

Las inscripciones de uniones en el Registro de Uniones de Hecho de la Comunidad Valenciana, regulado por el Decreto 250/1994, de 7 de diciembre, del Gobierno Valenciano, y en la Orden de 15 de febrero de 1995, de la Conselleria de Administración Pública, se integrarán de oficio y de modo automático en el registro contemplado en el artículo 3 de esta ley.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Quedan derogadas todas las disposiciones de igual o inferior rango que se opongan a lo previsto en la presente ley.

DISPOSICIONES FINALES

Primera. Efectos de la inscripción

Si la legislación del Estado prevé la inscripción en el Registro Civil de las uniones reguladas por esta ley, los efectos que ésta les otorga deben ser entendidos referidos a las uniones que se inscriban.

Segunda. Desarrollo reglamentario

1. Se autoriza al Gobierno Valenciano a dictar las disposiciones necesarias para el desarrollo y ejecución de la presente ley.

2. En el plazo de un año desde la entrada en vigor de esta ley, el Gobierno Valenciano deberá aprobar los reglamentos de desarrollo de ésta.

Tercera. Entrada en vigor

La presente ley entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Por tanto, ordeno que todos los ciudadanos, tribunales, autoridades y poderes públicos a los que corresponda, observen y hagan cumplir esta Ley.

Valencia, 6 de abril de 2001

El presidente de la Generalitat Valenciana,
EDUARDO ZAPLANA HERNÁNDEZ-SORO

Conselleria de Industria y Comercio

ORDEN de 6 de abril de 2001, de la Conselleria de Industria y Comercio, por la que se determinan los domingos y días festivos hábiles para la práctica comercial en el ejercicio 2001/2002. [2001/3317]

El artículo 4.º de la Ley de la Generalitat Valenciana 8/1997, de 9 de diciembre, de Horarios Comerciales de la Comunidad Valenciana, en su redacción dada por el artículo 47º de la Ley 11/2000, de 28 de diciembre, de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera y de Organización de la Generalitat Valenciana, establece que durante el ejercicio 2001/2002 se habilitarán, para la actividad comercial, hasta un máximo de 9 domingos y/o festivos, considerándose con carácter general los restantes domingos y festivos inhábiles para el ejercicio del comercio.

El artículo 5º de la Ley de la Generalitat Valenciana 8/1997, de 9 de diciembre, de Horarios Comerciales de la Comunidad Valenciana, en su redacción dada por el artículo 48 de la Ley 11/2000, de 28 de diciembre, de Medidas Fiscales, de Gestión Administrativa y Financiera y de Organización de la Generalitat Valenciana, establece que el calendario de domingos y festivos que se habiliten para la práctica comercial se determinará mediante orden de la Conselleria competente, previo informe vinculante del Observatorio del Comercio Valenciano.